

prim. MUDr. Pavel Žalud

(1912–1986)

Prim. MUDr. Pavel Žalud patří mezi spoluzakladatele anesteziologického oboru. Byl medicínský polyglot, obdivovatel a znalec filosofie, matematiky a řady dalších vědních oborů. Významně přispěl k rozvoji našeho oboru, byl učitelem mnoha lékařů, zakladatelem prvního lůžkového oddělení ARO v Severočeském kraji a zakladatelem ústecké školy regionální anestezie. Byla po něm pojmenována dříve populární vědecká akce.

MUDr. Pavel Žalud se narodil v německé rodině v šumavské Želnavě v červnu roku 1912. Studia medicíny na Karlově univerzitě v Praze ukončil těsně před okupací Československa. Před začátkem druhé světové války pro svůj židovský původ a levicové názory emigroval s rodinou do Velké Británie. Zde pracoval v různých nemocnicích, ošetřoval zraněné příslušníky RAF a oběti náletů na Londýn. Pracoval rovněž na neurochirurgickém oddělení, kde se seznámil s dr. Shapiro, se kterým ještě v šedesátých letech udržoval korespondenční diskuzi. Tady se také zrodila jeho touha stát se neurochirurgem. Ihned po skončení druhé světové války se dobrovolně přihlásil k práci v osvobozeném koncentračním táboře Terezín. Zde se podílel na záchraně řady lidských životů a rovněž se seznámil s pražským chirurgem dr. Jiřím Rödlingem, pozdějším zakladatelem a ředitelem ILF. Dr. Rödling byl posléze po odsunu německého personálu po skončení 2. světové války jmenován do čela chirurgického oddělení ústecké nemocnice. Anestezie, tehdy éterové, podával nižší personál ze zbylých řádových sester. Dr. Žalud nastoupil na chirurgické oddělení v nemocnici v Ústí nad Labem vedené tou dobou již dr. Rödlingem. Odtud byl poslán na stáž do ÚVN na zkušenou, a po návratu si začal uspokojovat touhu stát se neurochirurgem. Výsledky operací nebyly však přesvědčivé. Proto mu primář Rödling navrhl, aby se věnoval anestézii, jejíž základy získal během své válečné praxe v Británii. Ve vzpomínkách D. Miloschewského je jiný názor, totiž že příčinou byly spíše neustálé rozpory s prim. Rödlingem, které ho donutily chirurgickou kariéru ukončit a věnovat se pouze anesteziologii.

V roce 1963 vzniklo v Ústí nad Labem samostatné anesteziologické oddělení a dr. Žalud se stal jeho prvním primářem. Jako kmenoví lékaři na částečný a později plný úvazek zde působili lékaři chirurgického oddělení. K jeho prvním žákům patřili prim. MUDr. Dimitrij Miloschewsky, prim. MUDr. Jaroslav Langer, MUDr. Robert Havelka. Od roku 1966 začala v ústecké nemocnici stavební rekonstrukce pavilonu chirurgických oborů za provozu. V té době již v odborné společnosti probíhaly diskuze

prim. MUDr. Pavel Žalud

(1912–1986)

o „diferencované péči“ a vzniku anesteziologicko-resuscitačních oddělení (ARO), a tak v roce 1968 uvolnil prim. MUDr. Č. Dolejší část „svého“ úrazového oddělení, kde zamýšlel vybudovat akutní příjem pacientů ohrožených na životě. Z původně emergentních lůžek chirurgie vznikla resuscitační lůžková jednotka pod vedením prim. Žaluda. Oddělení bylo budováno bez zkušeností s prostorovými potřebami a organizačním uspořádáním (v době vzniku ústeckého ARO fungovalo resuscitační oddělení v Nemocnici Na Františku od r. 1966 a současně se budovalo díky nadšení prim. MUDr. Jiřího Mináře ve FN Plzeň a pod vedením prim. MUDr. Vladimíra Lemona v kladenské nemocnici) a potýkalo se s mnoha potížemi. Pomalým postupem stavebních prací byla resuscitační jednotka v Krajské nemocnici Ústí nad Labem dobudována až počátkem roku 1973. Oddělení bylo koncipováno jako polootevřené 9lůžkové s 1 izolační místností. Stavebně postrádalo dostatek skladových prostor, filtry pro zaměstnance a přijímané pacienty. Z prostoru dvou lůžek se vytvořil sklad, takže pro pacienty bylo nakonec pouze sedm lůžek a 1. 4. 1974, kdy bylo oddělení slavnostně otevřeno, byla v provozu jen 2 lůžka. S pomalým doplňováním počtu sester a nižšího zdravotnického personálu a po překonání nedůvěry některých chirurgů postupně narůstal počet nemocných.

V roce 1978 přenechal P. Žalud primářskou židli MUDr. Jiřímu Šedému, vedením lůžkové části byl pověřen D. Nalos. Primář Žalud se o to čileji věnoval předávání vědomostí mladším kolegům. Udržoval písemné kontakty s řadou osobností, jako byl Peter Safar, Vladimír Fencel apod. Přátelé a známí mu posílali renomované odborné časopisy. Díky rozsáhlé jazykové výbavě zásoboval kolegy permanentně sprškou nejnovějších informací z medicíny, a to nejen z oblasti anesteziologie a intenzivní medicíny. První publikovaný CT obraz mozku jim přinesl až na operační sál, pochopitelně s detailním vysvětlením revolučního principu zobrazení. Z Anglie si také přivezl šlechtnost, smysl pro pravdu a demokracii. Tyto vlastnosti obdivovali jeho spolupracovníci, o to méně se hodily vládnoucímu režimu.

Své poslání šířit plody vědy a svou touhu po poznání pravdy plnil P. Žalud pravidelnými a četnými příspěvky do Referátového výběru z anesteziologie, jehož byl jedním z nejpilnějších přispěvatelů. Koncem roku 1987 odešel do plné penze. Zemřel v dubnu 1988 na následky akutní srdeční příhody.

prim. MUDr. Pavel Žalud

(1912–1986)

Byla po něm pojmenována populární, dnes již neexistující, vědecká akce Žaludovy dny.

Zpracoval J. Málek

Zdroje:

Pokorný J, Bohuš O. a kol. Anesteziologie a resuscitace v České a Slovenské republice na cestě k oborové samostatnosti. Pražská vydavatelská společnost, 1996

Nalos D. Žaludovy dny: Kdo byl prim. MUDr. Pavel Žalud. Anest. intenziv. Med., 19, 2008, č. 5, s. 290–291

Šedý J, Sameš M. Historie neurochirurgie v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem (1968-2012). 6. 9. 2015. on-line, dostupné na <http://czech-neurosurgery.cz/?p=382>

Šedý J. Historie vzniku ARO. Statim, odborná příloha časopisu Infolisty. 2014(1):3-4

